

sen elméleti szempontból. De a jelszó ez: „Az elmélet, ha valóban helyes, tiszta áttekintést, előrelátást, munkában való biztonságot és ügyünk győzelmében való hitet kölcsönöz a gyakorlat embereinek.“

A MAGLAVITI CSODA. *Petrache Lupunak*, a maglaviti tehénpásztor-nak az esete, aki állítása szerint beszélt az istennel, felszínre hoz pár kérdést, amely elég szoros összefüggésben van Románia mai politikai és társadalmi helyzetével. Elsősorban kiderült, hogy a sajtó a maglaviti eseményt nemcsak színes riportokban teregette ki az olvasó előtt, hanem ezenfelül „értelmezett“ is. Ez az értelmezés szoros összefüggésben van bizonyos politikai követelményekkel, különösen a szélső-jobboldali sajtó esetében. Természetes, hogy a szélsőjobb orgánumai Maglavitot a romániai Lourdes-nak kiáltották ki és így nem meglepő, hogy a Curentul templomépítésre buzdítja az illetékeseket, hogy a maglaviti csodának emléke legyen s a hiveknek zarándokhelye. A „demokrata“ sajtó sem marad hátra Maglavit félreértésében. Jellemző erre a „progresszív“ H. Samévicic esete, aki Petrache Lupun antropológiai vizsgálatot végezve kiderítette, hogy nevezett arctipusa, csontozata, fejalkata és egyéb antropológiai jegyei alapján „a fajok legnemesebbikének, az árjának“ típusát képviseli és így — mi sem természetesebb ennél — a maglaviti csoda „az eljövendő vallási reneszánsz egyik állomása“. Bizarrabb következtetést már csak a kiküldött hatósági orvos vont le a maglaviti eseményekből, aki megvizsgálván Luput kijelentette, hogy nevezett teljesen beszámítható és így „a csoda meg kellett, hogy történjen“. A tudomány embereit Maglavit a'aposan megzavarta, nem úgy az ügyben eljáró csendőrt, aki Lupu ellen vizsgálatot vezetett le és ennek során odakonkludált, hogy a tehénpásztor megszállottsága egyszerű csalás, mert az isteni megnyilatkozásnak a szóbanforgó helyen semmi nyoma nincsen és így a nyomozó tudomány mai állása szerint a szóban forgó helyen kinyilatkozás meg sem történhetett. A kommentárok aránylag józanabb és szkeptikusabb része sem vizsgálta meg Maglavitot a maga tényleges jelentőségében, megelégedtek azzal, hogy Luput csalónak vagy hiszterikus hallucinálónak bélyegezték, a parasztság processzióját pedig tömegőrületnek. Persze a problémát nem lehet csak úgy egyszerűen mentőkkel és antropológiával elkenni. A helyzet az, hogy a XX. század elején az olteniai síkon megjelenik egy egyszerű ember és újólaj hirdeti a Biblia tanításait. Ezeknek a tanításoknak a nyomában — egy valószínűleg rövid idejű — tömegmozgalom keletkezik, fanatizált emberek tizezrei zarándokolnak Maglavitba, hogy meghallgassák és kövessék Petrache Lupu tanításait. Világos, hogy sem az ember, sem a mondanivalója magában véve az olteniai parasztságnak nem valami vonzó. Az akadozva beszélő és az újságírók tanúsága szerint csekély értelmiségű tehénpásztor egyáltalában nem mutatja a proféták képességeit. Amit mond, azt a hallgatók mind hallották a templom szószékéről. És mégis 60 ezer ember jön össze és a legnagyobb áhitattal hallgatja Lupu dadogó beszédét és tanításait. Hiszterikus férfi-Johannával állunk szemben? Bizonyos: de ez még mindig nem magyarázza meg Maglavitot, mint tömegjelenséget. Elsősorban u. i. arról van szó, hogy Maglavit az utóbbi évek leghatalmasabb arányú paraszti megmozdulása. Így nő ki Maglavit a riportok émelyítő leírásai s az értelmezések kúsza zürzavarából és így válik szociális jelenséggé.

Maglavit a falu csodavárásának a tünete. A csodavárás társadalmi alapja az, hogy a csodát váró közület önmagában akcióra nem képes, bajainak az orvoslását saját eszközeivel és saját erejéből elvégezni nem tudja, idegen földi tényező már nem segít vagy éppen ellenségesen vi-

selkedik vele szemben és így a ránehezedő társadalmi végzettel szemben csak a Csoda segít. A csodavárás ezek szerint szociálisan passzív tömegek helyzete aktuális és krónikus bajok idején. A csodavárás így átmenet a passzív beletörődés és az aktív szociális megmozdulás között. A mai parasztság nagyrésze már nem hajlandó beletörödni a mai társadalmi adottságokba, amelyek osztályérdekei ellen vannak, de viszont szociális akcióra is képtelen. A parasztság egyrésze így ma Romániában alkalmas arra, hogy csodaváró közület legyen. Ugyanaz a se nem rebellis, se nem lojális szellem, mely a parasztság szektáriusait jellemzi, jellemzi egyúttal az agrárválságban felörlődött parasztság csodavárását. A parasztság nagymérvű tájékozatlansága az eseményekkel szemben elősegítője a csodavárásnak. Értelmetlenül és idegenül áll a társadalommal és annak intézményeivel szemben, amelyek mind ő ellene vannak, cselekvéseit gátolják, célkitűzéseit elgáncsolják. Az egyszerű falusi ember ugyanakkor nem hisz önmagában, tájékozatlan saját képességei felől is, a problémáit önmaga megoldani nem tudja. Problémáit igyszámára már csak valami véletlen Csoda oldhatja meg, mely a végzetszerű földi erőktől független. A Csoda, amit várnak és amely megnyilatkozott nekik egy tehénpásztor képében. A csodavárás ma társadalmi szükséglet és így a Csoda meg kellett, hogy szülessen. A hely véletlen — bár állítólag azon a vidéken már voltak az urnak fanatikus paraszti hirdetői. Az idő viszont 1935 július hónapja, az imperialista kaland előesetése, az agrárválság egyik stációja. Szereplői: a parasztság egyrésze, amely hatalmas tömegfelvonulásban demonstrálta, hogy a falu körül bajok vannak. Magavit így vált a romániai falusi lakosság egyrészének a szimbólumává.

(Bucuresti)

- Bányai Imre

A SZTRATOSZFÉRAKUTATÁS KÉRDESEI. Az utóbbi években több, mint tiz esetben kísérelték meg a sztratoszféra megközelítését. Ennek ellenére sem a *sztratosztátok*, amelyek hivatása a légkör felső rétegének fizikai tulajdonságairól való anyaggyűjtés, sem a repülőgépek, amelyek viszont a sztratoszféra meghódítására hivatottak, nem szolgáltatottak jelentékeny anyagot a kérdés megoldásához. A fölszálláson kívül vannak más módok is a sztratoszférakutatásnak. Pl. a földről történő sztratoszférakutatás, a csillagászat segítségével, a meteoritok megfigyelésével, optikai észleletekkel stb. Ezeknek az eljárásoknak a hatékonyságáról a következő adatok nyújtanak képet: 25—90 km. magasságban u. n. világító felhőket állapítottak meg, amelyek percenként 75—308 m. sebességgel mozognak. Ezideig azonban még nem derítették föl a sebesség okát s a felhők összetétele is ismeretlen. Hasonlóképp: a hanghullámkutatás a hang terjedésének egyenlőtlenségét állapította meg a légkörben: vannak u. n. hallgatag zónák, amikben a hang nem tud áthatolni. Ennek a jelenségnek okai még szintén kiderítetlenek, jólehet gyakorlatilag óriási a jelentőségük.

A sztratoszférakutatás egész rendszerében legelső helyet foglalnak el az u. n. automatikus sztratosztátok. Ezek az apparátusok már igen nagy magasságot értek el. Egy Olaszországban felecsátott pl. 42 km.-t. Ennek az eljárásnak a jelentősége általánosan ismert. Ennek az eljárásnak azonban az előnyök mellett van egy lényeges hiánya. Az ilyen apparátusok 10—15 kilónál több súlyt nem tudnak a levegőbe emelni, azonkívül 2—3 óránál tovább nem tartózkodnak a levegőben. Egyelőre még elégtelen, a jövő számára azonban rendkívül sokat ígérő módszert jelent a sztratoszférakutatásnak a *rakéta*, amely elérhetetlen magasságokba küldhető. Így a technika mai lehetőségei mellett a sztratoszférakutatás fő módszerét a sztratosztát, ez a repülő laboratórium